

TEMAT: Ćwiczenia artykulacyjne wprowadzające do głoski **r**;

CEL GŁÓWNY:

- ćwiczenia usprawniające motorykę artykulatorów ze szczególnym zwróceniem uwagi na sprawność apexu i mięśni poprzecznych języka;
- ćwiczenia wstępne do głoski **r**;

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- usprawnianie motoryki języka;
- usprawnianie apexu;
- usprawnianie słuchu fonemowego- słuchowa identyfikacja głoski **r** w izolacji, sylabach i wyrazach;
- wstępne ćwiczenia artykulacyjne z wykorzystaniem metody fonetyczno-mechanicznej;

FORMY PRACY: indywidualna;

METODY PRACY:

- mechaniczno-fonetyczna;
- audytywna;
- wzrokowa;
- kinestetyczna

POMOCE: lusterko, patyczki logopedyczne, ilustracje obrazkowe i zestawy wyrazowe zawierające paronimy z głoskami **r i l**;

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Ćwiczenia usprawniające motorykę języka:

- rozciąganie języka leżącego swobodnie na dnie jamy ustnej tak, aby jego boki dotykały zębów trzonowych, a następnie wysuwanie szerokiego języka;
- ujmowanie brzegów języka między zęby trzonowe i delikatne „żucie”;
- układanie szerokiego języka i wykonywanie wdechów i wydechów przy lekko rozchylonych wargach;
- ujmowanie brzegów języka między zęby trzonowe i unoszenie jego czubka do wałka dziąsłowego;
- liczenie górnych, a następnie dolnych zębów;
- „masaż” języka poprzez wysuwanie i wsuwanie go przez lekko zbliżone zęby;
- zdmuchiwanie skrawków papieru z czubka języka;
- unoszenie szerokiego języka za dolne zęby;

2. Usprawnianie funkcji apexu:

- delikatne „uderzenia” czubkiem języka o podniebienie;
- szybkie ruchy posuwiste czubka języka po podniebieniu (ruchy pionowe i poziome);
- „rysowanie” czubkiem języka na podniebieniu figur geometrycznych, „pisanie liter itp.;

3. Usprawnianie słuchu fonemowego – słuchowa identyfikacja głoski **r** w izolacji, sylabach i wyrazach (wykształcenie wzorca słuchowego głoski **r**):

- a) logopeda wypowiada wielokrotnie najpierw **r** (r, r, r,), a następnie **l** (l, l, l...), dźwięki należy wypowiadać w izolacji, bez fonicznego y, np. ry, ly;
- b) logopeda wypowiada kilkakrotnie naprzemiennie **r, r, r.....i l, l, l,**
dziecko przytrzymuje drewnianą szpatułkę umieszczoną pod językiem logopedy i wyczuwa różnicę w zachowaniu się szpatułki-przy wymowie **l** szpatułka jest statyczna, a przy realizacji **r**– wibruje;
- c) logopeda wypowiada naprzemiennie **r i l** (r, r, r, l, l, r, l,), a dziecko uderza w bębenek, gdy usłyszy głoskę **r**;
- d) logopeda wypowiada naprzemiennie sylaby z głoską **r** lub **l** (ra, la, ro, lo le, la. re...), a dziecko uderza w bębenek, kiedy usłyszy sylabę z głoską **r**;
- e) logopeda wypowiada naprzemiennie sylaby z **r, l** oraz z innymi spółgłoskami: ma, la, sa, ra, ki, be, lo, ko, wo,, dziecko kiedy usłyszy sylabę z głoską **r** unosi dłoń i porusza palcami, a gdy usłyszy sylabę z głoską **l** tylko unosi dłoń;
- f) logopeda demonstruje dziecku pary obrazków , których nazwy są paronimami, a dziecko identyfikuje usłyszany wyraz z obrazkiem;
Przykładowe pary obrazków:
rak-lak
rama-lama
frak-flak
kura-kula
kora-kola
baron-balon
warczy-walczy
puder-pudel
- g) logopeda dwukrotnie odczytuje pary wyrazów, za drugim razem dziecko, gdy usłyszy w wyrazie głoskę **r** sygnalizuje to w umówiony sposób (wyrazy z poprzedniego ćw.);
- h) logopeda odczytuje wyrazy, wśród których znajdują się zawierające głoskę **r**: mak, rak, bok, tok, lok, byk, ryk, byk, róg... ;
jeżeli dziecko usłyszy wyraz z głoską **r**, sygnalizuje to np. klaszcząc w dłonie

4. Wstępne ćwiczenia artykulacyjne z wykorzystaniem metody fonetyczno-mechanicznej:

- logopeda wyjaśnia i demonstruje dziecku podstawowe ćwiczenie do głoski **r**: szeroki, luźny język unosi do podniebienia górnego i wykonuje apexem drobne ruchy przy wałku dziąsłowym, dziecko naśladuje;
- logopeda poleca dziecku, aby trzymając język przy podniebieniu próbowało wypowiadać kilkakrotnie delikatne **d** – najpierw powoli, a potem coraz szybciej;
- dziecko zgodnie z instrukcją logopedy wymawia szybko ddddddd, a terapeuta w tym czasie przy pomocy patyczka logopedycznego mechanicznie wywołuje drżenie apexu;

5. Zakończenie zajęć:

- podziękowanie dziecku za współpracę i aktywność;
- zadanie pracy domowej i wyjaśnienie sposobu jej wykonania;